

KOT

KUNST OMKRING TROLDEN
NR.2, 26. ÅRGANG JUNI 2018

JUNI 2018

Mandag den 28. maj - 3. juni

Skibelundteltet besøger Vejen på Museumspladsen.

Onsdag den 5. - 6. januar 2019

Særudstilling: Billedhuggeren Niels Skovgaard
- en formens mester.

I samme periode udstiller Skovgaard Museet i Viborg med et fokus på Niels Skovgaards virke som maler.

Søndag den 17. kl. 14-16

3. buketur - De vilde blomsters dag.

Mødested: P-pladsen ved Skærsøvej/Skærsøgårdsvej.

JULI 2018

Søndag den 15. kl. 13-15

4. buketur: Mødested: Genforeningshøjen ved Kongeåen, Foldingbro.

AUGUST 2018

Fredag den 17. kl. 10-16 og kl. 19.30

Kl. 10-16: Lydinstallation på museet. Se omtalen i bladet. Gratis entre.

Kl. 19.30: Koncertperformance: Den Nye Høstkrønike ved blokfløjtenist Louise Hjorth og band.
Entre: 50 kr.

Søndag den 19. kl. 13-15

5. buketur: Mødested: P-pladsen på Ravningvej, ca. 800 m vest for Kongeåvej.

SEPTEMBER 2018

Onsdag den 5. kl. 19.30

Møbel-design ved ph.d-studerende Kristian Roland og vurderingsekspert Peter Tholstrup.
Entre: 60/80 kr.

Lørdag den 15.

Heldagstur til Gottorp Slot.

Afgang Askov/Vejen: Kl. 7.45/8.00. Se omtalen i bladet.

Søndag den 16. kl. 13-16

6. buketur: Mødested: Genforeningsstenen ved Flors Allé - Rødding.

Fortsat: SEPTEMBER 2018

Onsdag den 19. kl. 19.30

Koncert med Mezzosopran Diana Panzeri og pianist Riivo Sarapik.

Entre: 150/175 kr. incl. et glas vin.

▼ Niels Skovgaard leverede stregtegningen, der pryder forsiden af Georgia la Cour Pedersens guidehæfte til mindesmærkerne i Skibelund Krat.

Ved overgangen til opkrævning af medlemskontingent via mail, er der en del, der endnu ikke har reageret på henvendelsen. Oplysninger om indbetaling findes på bladets bagside.

Arrangementer uden stedangivelse foregår på Vejen Kunstmuseum.

Af Teresa Nielsen, museumsleder

Hendes Majestæt Dronningens tilsagn om at åbne Vejen Kunstmuseums udstilling om Niels Skovgaard som billedhugger gjorde søndag den 3. juni til en ganske særlig festdag for museet, egnen og medborgerne, der mødte talstærkt op på Museumspladsen. Der var flagallé i hovedgaden, og byens skulpturelle blomsterkummer var tilplantet i lilla og lyserød, som havde gartnerne en forudelse om H.M. Dronningens valg af farver. Udstillingen blev flot skudt i gang med den officielle indbudte åbning kl. 14.30 og åbning for alle interesserede kl. 19.

Niels Skovgaard som billedhugger

Centralt i udstillingen står Niels Skovgaards Magnussten, hans gennembrud som billedhugger. Få kilometer fra Vejen Kunstmuseum har den mægtige granitsten sin plads i Skibelund Krat, hvor den blev indviet i 1898. Som alternativ til den røde snor ved åbningen var der på Dansk Klokke-museum i Over Lerte indkøbt en nystøbt klokke, der knyttede an til den, som Niels Skovgaard i relief har hugget øverst på Magnusstenen – et billede på, at Magnus den Gode og hans mænd ved Slaget på Lyrskov Hede i 1043 stormede frem til sejr ved lyden af Nidaros Domkirkens klokke. Med sikkert håndslag ringede H.M. Dronningen udstillingen åben og gik på opdagelse.

▲▼ Fotograf Chresten Bergh, Jydske Vestkysten, fangede både H.M. Dronningen ved Troldespring-vandet og i Skibelunds salen mens hun ved fotostaten af "Magnusstenen" ringede udstillingen åben.

OVERSKRIFTER er i dette nummer af bladet sat med Knud V. Engelhardts typografi. Den er digitaliseret af museets formidler Sophus Ejler Jepsen til brug i bogen om Niels Skovgaard. De to kunstnere samarbejdede bl.a. om tekster til Skovgaards grav- og mindesten.

▲ Skovgaards tons tunge betonaftøbning af "Magnusstenen" er udlånt fra Statens Museum for Kunst. Med kyndig assistance fra Frisesdahl og Justesen blev den med kran løftet ind gennem taget på den del af museet, der nedrives i slutningen af januar 2019.

Ved at gå i dybden med Skovgaards keramik fra 1885 og et lille tiår frem viser udstillingen, hvordan han gradvist bliver fortrolig med skulpturarbejdet. Fra keramiske relieffer og arbejdet med gravsten kom han frem til friskulpturerne. På udstillingen præsenteres udførligt de tre højdepunkter i hans virke som billedhugger: *Magnusstenen* fra 1898, *Havhestebrønden* fra 1908 og hans skildringer af *Grundtvig* fra 1908 over 1912 til 1932. Dertil præsenteres hans keramik, relieffer og gravsten.

Havhestebrønden - 1908, 1916 og 1923

I 1908, da Skovgaards ry som billedhugger var slået fast, blev han, Rasmus Harboe og J.F. Willumsen indbudt til at skitsere et springvand til Vesterbros Torv. Harboe vandt opgaven, men ihærdige kræfter sørgede for, at Skovgaards *Havhestebrønd* fra 1916 fik plads på Kultortorvet i København og fra 1923 sin beskyttede placering i Grønnegården på Designmuseum Danmark. På udstillingen vises et udvalg af skitser, en model i 1:2 samt en afformning i 1:1 af *Havhesten*, der har haft plads på Vejen Kunstmuseum siden 1996. Konkurrenceoplægget foreskrev, at det skulle være en brønd, "hvoraf de forbi-passerende kunde drikke og hvorfra torvets blomstervogne kunde hente vand. Yderligere havde man gjort opmærksom paa, at det vilde være en fordel, dersom brønden var saadan komponeret, at blæsten ikke alt for frit kunde faa tag i vandstraalerne og sprede dem som en støvregn over pladsen til gene for folk, der færdedes paa torvet." Opgaven løste Skovgaard ved at modellere *Havhesten* i en tætsluttende spiralbevægelse kummen rundt, og funktionalitet var tænkt ind i formen: "Saadan som hesten staar paa karmen, kan vinden kun komme til vandet fra den ene side, og naar det blæser

derfra, vil 'regnevjet' altid blive fanget af dyrets krop, saadan at det ikke kan genere nogen, ikke en gang dem, der skal hente vand fra brønden."

Niels Skovgaard og Grundtvig – 1908, 1912 og 1932

Niels Skovgaards slægt hørte til i inderkredsen omkring digterpræsten N.F.S. Grundtvig, der døbt ham. Mange af Skovgaards opgaver sprang af en nær tilknytning til de grundtvigianske kredse. Til *Grundtvigs Hus*, der i 1906-08 blev opført i Studiestræde, bidrog han med et relief-portræt af den gamle Grundtvig. Det blev udført i glaseret lertøj og findes i adskillige versioner bl.a. i en niche på Det Kgl. Bibliotek – og i to keramiske udgaver, der vises på Vejen Kunstmuseum sammen med gipsoriginalen fra 1908.

Skovgaard var selvskreven deltager, da der i 1912 blev udskrevet en konkurrence om et monument for Grundtvig. Han leverede statuetten af den knælende Grundtvig og modtog en præmiering. Konkurrencens udfald blev dog i sidste ende et stykke arkitektur – valget faldt på P.V. Jensen-Klints *Grundtvigstårn*, der voksede til den mægtige kirke. Som med skitsen til *Havhesten* var der dog ihærdige kræfter, der sørgede for,

◀ Med vigtige lån fra Skovgaard Museet i Viborg og KØS - Museum for kunst i det offentlige rum, Køge, vises Skovgaards 1908-buste af Grundtvig og et par af Karl Schrøders keramiske udgaver af det monumentale hoved.

▼ I udstillingen er samlet fire versioner fra 1910'erne af "Grundtvig og Livskilden". Det gamle sort-hvid foto dokumenterer, at den færdige skulptur først var prøveopstillet i den modsatte ende af Vartovgården.

▲ 1904 udkom Nutzorns melodibog med forside af Niels Skovgaard.
▼ Skovgaards vignet med den harpespillende herre har prydet Højskolesangbogen fra 7. udgave.

FOLKEHØJSKOLENS SANGBOG

„DET VAR DE DANSKE SKJALDE, DER SANG“

at Skovgaards knælende Grundtvig blev en realitet. Den blev i 1925 bestilt af Ny Carlsbergfondet. Sommeren 1932 indviedes hans tre meter høje granitkolos *Grundtvig og Livskilden* i den indre gård ved Vartov i København – se bladets forside. Bemærk, hvordan hans ene hånd peger over på den anden og direkte ned på den fossende kilde – billedet på dåben, der var det centrale i Grundtvigs lære.

Højskolesangbogen

En central del af udstillingsåbningen var Majbritt Skovbjergs og Bent Valentin-Jensens fremførelse af udvalgte sange fra *Højskolesangbogen*. Med verdens første højskole i Rødning fra 1844 og den mest toneangivende i Askov under ledelse af Ludvig Schrøder fra 1865 har kyndige folk på denne egn været med til at forme det moderne Danmark. Der var dog en særlig grund til, at den lille blå bog stod i centrum: Den dag i dag bærer den på ryggen Niels Skovgaards hyppigst gengivne værk – vignetten af den harpespillende. *Højskolesangbogen* har en lang forhistorie inden den første udgave udkom i 1894 i samarbejde mellem Vallekilde, Testrup og Askov

Højskole. I 1904 tryktes Heinrich Nutzorns Melodibog med forside af Niels Skovgaard. Ved redigering af den 7. udgave var grundlæggeren af Roskilde Højskole, Th. Bredsdorff, en del af redaktionen. Han inddrog venen Niels Skovgaard i arbejdet og bestilte det titelblad, hvis hovedmotiv i dag ses på bogen.

Fresko i Bramdrup

Ud over *Magnusstenen* findes endnu et af Niels Skovgaards værker, hans anden store fresko-udsmykning, tæt på Vejen – lidt over 20 km i ret direkte linje mod øst i Bramdrup Kirke nord for Kolding. Som en lokal fortælling har otte forarbejder fundet plads i udstillingen.

I arbejdet med sin første store freskoudsmykning, som han udførte til Høve Valgmenighedskirke syd for Slagelse, havde Niels Skovgaard lært vigtigheden af omhyggeligt forarbejde, når han dag for dag malede helheden frem felt for felt. Motivet gennemarbejdede han ned til de mindste detaljer – og op i fuldt format i 1:1. Alt skulle være grundigt afprøvet, inden de definitive penselstrøg blev sat i den våde puds. Alligevel konstaterede han, at der var behov for justeringer. Til sin hustru skrev han: "Igår lørdag, sluttede jeg den 5te arbejdsuge med at komme helt igennem billedet, men der bliver jo noget at gøre om ... der vil nok vise sig steder, hvor sammenføjningerne er for tydelige." I arbejdet med fresko er en af kunstnerens sværeste opgave at få skabt en så harmonisk overgang mellem det ene dagsfelt og det næste.

Fra de tidligste af de udstillede skitser dateret 31.12.1916 og 2.1.1917 ses, hvordan Skovgaard med små tilretninger ændrede fortællingen. Først går stien nedad, og den gode samaritan ser frem for sig. Over tid rettes hans opmærksomhed over mod den sårede og indirekte ud på os, gæsterne i kirkerummet, som det fremgår af skitserne dateret 16. og 26. maj 1917. Tidslerne skiftes ud med agaver. Motivet beskæres en anelse, så vi kommer tættere på hovedpersonerne, og en vigtig detalje indflettes: I hjørnet oppe til højre anes et par ryttere på vej bort. Beskueren kan gætte på, om de er røverne eller andre ubarmhjertige sjæle, der har vendt den sårede ryggen...

▲ Denne tidlige skitse til Niels Skovgaards freskovæg i Bramdrup kirke er dateret 31.12.1916.

Bramdrup-freskoen blev bekostet af Henrik Thorning (1837-1923), der med sin hustru hørte til de stærke grundtvigianske kredse i egen omkring Kolding. Helt naturligt var det for Thorning-ægteparrets efterkommere at bestille deres anseelige gravsten hos en anden af højskolens kunstnere, Vejen Kunstmuseums hovedperson, billedhuggeren Niels Hansen Jacobsen (1861-1941).

I den nærmere geografi leverede Niels Skovgaard altertavler til Sdr. Bjert Kirke i 1917 og Skt. Nikolaj Kirke i Vejle, 1930, mens man mod syd i Vedsted i december 1921 indviede hans sten til minde om de faldne og i Christiansfeld i 1935 afslørede hans monument for Genforeningen.

Bog om Niels Skovgaard

I forbindelse med den todelte udstilling – hvor man på Skovgaard Museet i Viborg kan studere Niels Skovgaard som maler og som billedhugger på Vejen Kunstmuseum – er der udgivet en rigt illustreret bog på over 350 sider med artikler om talrige aspekter af kunstnerens virke. Den kan købes på begge museer til 300 kr. De to dele af udstillingen vises efterfølgende samlet fra den 25. januar til den 28. april på Fuglsang Kunstmuseum, Lolland. ■

▼ Den 16. maj 1917 er kompositionen ved at være på plads med Samaritanen, der kigger ud i kirkerummet og de to ryttere, der yderst til højre forsvinder i det fjerne. Begge forarbejder tilhører KØS - Museum for kunst i det offentlige rum, Køge

HAVFRUER, DER LAVER MALSTRØM

Af Teresa Nielsen, museumsleder

I 1865 rejste P.M. Wessel fra Svendborg til Chile, hvor han skabte sig en formue. I 1892 vendte han hjem til Europa. Til sin fødeby bad han J.F. Willumsen – hvis hustru Edith var en af hans slægtninge – om at skitsere et springvand. Den omhyggelige kunstner noterede sig, at bynavnet kom af handel med svin, deraf Swineburg. I 1916 skitserede han en brønd med svin på karmen. Hos byrådet faldt den øjensynlig ikke i god jord, og Willumsen arbejdede i stedet med en havfruefontæne. Dette udkast huede heller ikke byrådet, der fandt kvindefigurerne for frække. Undervejs skal det have været på tale i stedet at konsultere bysbarnet, billedhuggeren Kai Nielsen. Enden blev, at Wessel skænkede 25.000 kr. til etablering af en monumental trappe, der skulle forbinde handelslivet på Torvet med kirken ovenfor. De penge, der blev til overs, blev siden sat i Niels Hansen Jacobsens fontæne.

I slipstrømmen på den nationale omtale af *Troldepringvandet* i Vejen blev der i Svendborg byråd i november 1928 fremsat forslag om at lade Hansen Jacobsen udføre en fontæne til Torvet. Et udvalg havde året forinden været i Vejen hos billedhuggeren, hvis første udspil var en fontæne baseret på fortællingen om Fenja og Menja ved kværnen – tolket i Johannes V. Jensens *Grottesang*. Det er oplagt i en havneby at fortælle historien om, hvorfor der er saltvand. En glaseret stentøjsskitse er bevaret, men byrådet ønskede ingen tunge jættekvinder. De ville noget andet. Billedhuggeren kom på besøg "og fandt – efter indgaaende

▲ Fenja og Menja, jættekvinderne, der trækker Grottekværnen, var Niels Hansen Jacobsens første oplæg til fontænen på Torvet i Svendborg. Den 9,4 cm høje skitse i glaseret stentøj tilhører Vejen Kunstmuseum, inv. VKV 0240.

▼ I billedhuggerens fotosamling er der en del billeder af Havfruespringvandet på Torvet - her med kig op til kirken og "Wessels Trappe".

Studier – et Motiv, som kunde passe til vor Søfartsby". Mon et vink med en vognstang sagde ham, at de ville have havfruer? Det motiv havde han jævnligt modelleret. I 1901 viste han for første gang *Den lille Havfrue*, da han også udstillede en keramiskskitse kaldet *Malstrøm*.

Den 19. november 1928 bragte Svendborg Amtstidende under overskriften "*Faar Svendborg en Minde-Brønd paa Torvet? En nærmere Forklaring paa det Forslag, der i Eftermiddag er til Behandling i Byraadet*" et foto af modellen til Svendborg-springvandet. I den buede kumme tårner Hansen Jacobsens havfruer sig op. Den tæt sammenflettede gruppe består af tre, der slår krans om den fjerde, der skyder op i deres midte.

Avisen berettede, at kummen blev udført i samarbejde med den lokale arkitekt Fritz Jørgensen, der i Svendborg bl.a. opførte Munkegården, Voldgården og Rådhuset. Af særlig interesse er gengivelsen af de seks vandspyende øgler i hver sin buet niche. Måske af økonomiske årsager valgte man til slut at udføre dem som masker på bassinkanten. Kummen var tænkt i granit, men det var billigere at udføre den i munkesten, som Hansen Jacobsen også brugte i andre projekter. Bassinkanten var dog i granit.

Efter talrige tekniske forhindringer med vandtilførslen blev springvandet indviet den 19. november 1929. Højtideligheden fandt sted på Torvet i aksen neden for den trappe, som Wessel havde skænket byen. En

▲ Ved indvielsen på Torvet i Svendborg den 19. november 1929 anes billedhugger Niels Hansen Jacobsen med sin sorte Borsalino bag springvandets stråler.

▼ Den glaserede stentøjsstatuette af de fire havfruer er knap 40 cm høj. Kom til at indgå i samlingen på Vejen Kunstmuseum ved billedhuggerens død, inv. VKV 0220.

▲ Udateret havfruestatuette. Sten-tøj, porcelæn(?), glasur og metal.

▼ Den uglaserede skitse af kvinde-figuren, der kaster sig bagover, må være en skitse til springvandets midterfigur. Begge tilhører Vejen Kunstmuseum, inv. VKV 0234 og 0220.

journalist spurgte Hansen Jacobsen, hvorfor havfruerne "skulde vende Blikke op mod Kirken". Svaret lød: "Det var da naturligt, at de saa den Vej, hvor Generalkonsul Wessels anden store Gave, Kirketrappen var."

På bordet i Hansen Jacobsens stue på museet i Vejen står en glaseret skitse til midtergruppen – måske i familie med Malstrøms-gruppen, som han viste i 1901? Her har han brugt glasuren til at fremhæve kontrasten mellem vandets bølgende mørkeblå toner og havfruernes lyse hud. Den midterste figur støtter sig på dem nedenfor, men en uglaseret skitse i Keramiksamlingen lader ane, at han undervejs forestillede sig, at hun måske skulle kaste armene opad og bagud.

Havfruer, der laver Malstrøm kom til at lide en krank skæbne. Den måtte lade pladsen ved bilernes indtog. Midtergruppen blev sat i Mølle-dammen på en måde, kunstneren aldrig ville have givet sit samtykke til. Gesamtkunstwerk'et i spillet mellem munkestenskummen, granitkanten og bronzens øglehoveder og havfruer er væk. Fontæne, plads, kirketrappe og Guds hus udgjorde et helstøbt byrum, der blev nedlagt i bilismens hellige navn. Nu mere end 155 år efter billedhuggerens fødsel må man håbe, at hans kunstnerret snart måtte respekteres, så Svendborg kan få sin fontæne og det gode byrum tilbage – rygter lader ane, at der er en bevægelse i den rigtige retning. ■

◀ Vurderingsekspert Peter Tholstrup og ph.d-studerende Kristian Roland (t.h.).

HVILEKUNST I SIDDEHØJDE

Kaare Klint og Hans J. Wegner på Vejen Kunstmuseum

Foredrag onsdag den 5. september kl. 19.30

Af vurderingsekspert Peter Tholstrup og ph.d-studerende Kristian Roland

Vurderingsspecialist i moderne design Peter Tholstrup fra Bruun Rasmussen og ph.d-studerende Kristian Roland lover at gøre dig klogere på de to møbeldesignere Kaare Klint og Hans J. Wegner:

Oplægget kaster lys over de verdensberømte designere, hvis møbler, foruden at indbyde til dialog, kunstpause og afslappet fordybelse, indgår som en del af Vejen Kunstmuseums permanente udstillingsscenografi. I tiden, mens grafikerken Jørgen Rømer (1923-2007) var faglig konsulent for Vejen Kunstmuseum, erhvervedes med midler fra Overretssagfører L. Zeuthens Mindelegat klassiske møbler til brug i museets sale – såsom to store sofaer tegnet af Kaare Klint og tolv af Hans J. Wegners *The Chair*. I 2004 var fonden med til at bekoste renovering af de to usædvanlige Klint-sofaer, der er smykket med både stikning og søm. ■

LYDINSTALLATION OG KONCERTPERFORMANCE DEN NYE HØSTKRØNIKE

DEN NYE HØSTKRØNIKE

Ved blokfløjtenist Louise Hjorth Hansen og band

Fredag den 17. august

lydinstallation kl. 10-16 og koncertperformance kl. 19.30

For år tilbage var høsten, som en afgørende tid, mere mærkbar i vores daglige liv, end den er i dag. Få elementer i vores samfund i dag er afhængige af noget, vi ikke selv er herre over. Vi er blevet vant til, at vi selv kan kontrollere alt, og at vi ikke behøver at være afhængige af nogen eller noget. I gamle dage havde man respekt for naturen og en ydmyghed for det, man ikke selv havde magt over. Det glemmer vi ofte i dag i et samfund, som bliver mere og mere egocentreret og individualiseret.

Det er i hvert fald, hvad vi forestiller os, og som vi ofte også lader os fortælle af de smukke gamle høstsange. Med Den Nye Høstkrønike ønsker vi at belyse, beskrive og blive klogere på livet på landet før og nu. Gennem interviews og bearbejdning af nye og gamle høstsange munder undersøgelsen ud i en lydinstallation, som består af stemmecitater fra de interviewede, reallyde, citater fra tekst og melodi fra gamle og nye høstsange. I tillæg indbydes der til en koncertperformance, hvor fløjte, sang, akkordeon og elektronisk gengiver gamle og nye høstsange i ny, lyrisk musik, som favner både den gamle, den nye og den fælles ånd. Fredag den 17. august vil lydinstallationen kunne opleves på Vejen

Kunstmuseum i åbningstiden, og samme aften indbydes der til en koncertperformance. Siden rejser konceptet videre til nye, lokale egne, bl.a. Bramming Egnsmuseum og Frilandsmuseet.

Mange af de gamle høstsange er skrevet i den tid, de beskriver. Men når vi læser de tekster i dag, ser vi i stedet en svunden tid, som aldrig kommer igen, og det kaster en nostalgi over teksterne, som ikke afspejles i musikken. Derfor har vi skrevet nye melodier til de gamle tekster. Melodier, som understøtter tekstens indhold set i lyset af i dag. ■

17. AUGUST 2018 – VEJEN KUNSTMUSEUM

Lydinstallation kl. 10-16, koncert kl. 19.30

Lydinstallationer, musik og koncept

Louise Hjorth Hansen

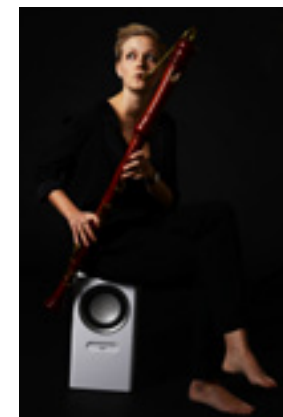
Tekst

Af bl.a. Bente Hansen, Jeppe Aakjær og Jakob Knudsen

Medvirkende

Nana Bugge Rasmussen: sang, Frode Andersen: akkordeon og Louise Hjorth Hansen: fløjte og elektronik

▼ Blokfløjtenist Louise Hjorth Hansen har et stærkt forhold til de danske salmer og højskolesange. Hun er vokset op på en gård i Gesten ved Vejen, hvor familien har været bønder i alle generationer.

▲ Medvirkende musikere fra venstre: Louise Hjorth Hansen (fløjte og elektronik), Frode Andersen (akkordeon) og Nana Bugge Rasmussen (sang).

▼ Nydambåden i hallen på
Gottorp Slot. Båden er fra ca. 320
e. Kr. og blev den 18. august 1863
fundet i Nydam Mose i det østlige
Sønderjylland.

SENSOMMERTUR TIL GOTTORP SLOT VIA FLENSBURG

Heldagsudflugt lørdag den 15. september 2018

En tur der byder på spændende oplevelser omkring kunst, historie og smuk arkitektur.

Vi kører via Flensborg og ser H.W. Bissens kendte Istedløve (1859-60) til minde om slaget på Isted Hede, før vi ender på Gottorp Slot.

Program

7.45 Afgang fra Ludvig Schrødersvej 10, Askov.

8.00 Afgang fra Det gamle posthus, Vejen.

9.45 Ankomst til Flensborg Gamle Kirkegård.

Vi ser Istedløven og andre mindesmærker fra Slesvigkrigene.
Kaffe/te med rundstykke ved bussen.

11.30 Ankomst Gottorp Slot.

12.30 Vi ser os om i den smukke park.

Vi mødes på slottets restaurant OCCO til en god frokost. Under frokosten udleveres adgangsbilletten til museumskomplekset. Billetten gælder ikke Globussen, hvortil interesserede kan købe separat billet. Der er p.t. en aktuell udstilling med den tyske maler Klaus Fussmann, der henter store dele af sin motivkreds fra naturen og lyset i Schleswig.

Eftermiddagskaffen nydes - når behovet er der - i havepavillonen.
Kaffebilletter udleveres ved frokosten.

17.00 Afgang fra Gottorp Slot.

19.00 Ankomst Vejen.

19.15 Ankomst Askov.

▼ Maleren Klaus Fussmann

TILMELDING

Pris for turen kr. 425/475

Prisen dækker bus, morgenkaffe, frokost med drikkevarer, eftermiddagskaffe med kage.

Tilmelding til Pernille Vestergaard, tlf. 41 13 89 05 eller mail
pv@vejen.dk

Når der er reserveret plads i bussen, indbetales deltagerprisen
på foreningens konto: 1551 8715633851 eller på
MobilePay: 99705 mrk. Gottorp.

► Cecilie Bendixen i færd med at justere Skibelundteltets gjordbånd på Brørup Markedsplads — turnéens første stop.

SKIBELUNDTELTET

- nye rum i landskabet

Af Marie Strøm, museumsformidler

I maj måned blev de første erfaringer samlet fra et nyt formidlingsinitiativ ved Vejen Kunstmuseum under navnet VORES LANDSKAB. Kunstnerne Cecilie Bendixen og Sophus Ejler Jepsen arbejdede gennem foråret intenst med udviklingen af konceptet sideløbende med design og konstruktion af det, der blev rammerne for projektet — det ottekantede, mobile billedværksted, Skibelundteltet. I alt 800 lokale børn har besøgt teltet, som har gjort holdt en uge ad gangen i henholdsvis Brørup, Rødding, Holsted og Vejen. Som værtsparret tidligere har udtrykt det, var et af formålene med turnéen en kunstnerisk kortlægning af hvide pletter på landkortet. De hvide pletter skal i denne sammenhæng forstås som hidtil oversete landskaber — i hvert fald i billedkunstens historie. Nok har mange af de besøgende børnehaverbørn, skolebørn og unge mennesker haft kendskab til Brørup Marked, Sommerlystskoven og det grønne område ved Holsted Station, men teltets tilstedeværelse, og de kreative aktiviteter omkring det, har ladet landskabet med nye betydninger. Stærkt står oplevelsen af, hvordan nye lag er blevet tilføjet de fysiske steders identitet. Børnenes kortlægning er sket gennem kreativ leg, hvis synlige resultat blev udstillet i teltet på Museumspladsen i Vejen. Mere usynligt ligger det enkelte barns udvidede bevidsthed om et bestemt sted i landskabet.

Erfaringer fra Brørup, Rødding og Holsted

Tre kunstnere har en uge ad gangen stået i spidsen for kreative workshops i de tre udvalgte byer i kommunen. Fælles for de tre forløb har været den aktive brug af det omkringliggende, åbne landskab i samspil med teltets afgrænsede rum. Børnene har opholdt sig i naturen sam-

tidig med, at naturens materialer er blevet flittigt brugt både ude og inde. De lokale landskaber er blevet udforsket gennem meget forskelligartede, kreative udtryk inden for tegning, beklædningsdesign, skulptur og performance.

Mandag morgen på Brørup Markedsplads besøgte de første skoleklasser Skibelundteltet med udsigt til det øde landskab og de omkringliggende rå, industrielle bygninger. I disse omgivelser var det en særlig stor kontrast at træde ind i det ottekantede kunsttelt, der med sin farverige dug rejste sig som en kuppel over børnene. Billedkunstneren Ingrid Skovgaard byggede workshoppen op omkring temaet indre og ydre landskaber. Ingrid Skovgaard fortæller med kroppen, og man kan beskrive hendes workshop som en performance i en konstant interaktion med de deltagende børn. Med stor intensitet byggede hun et rum af tillid op i teltet gennem bevægelsesøvelser med fokus på indre, følelsesmæssige landskaber. Det gjorde stærkt indtryk at se, hvordan børnene langsomt åbnede sig for at turde tale og lytte med kroppen i hinandens selskab. En uvant, men meget lærerig interaktion, som i mine øjne kan styrke evnen til empati, når øvelsen lykkes. Der blev også arbejdet med ydre geografiske landskaber, hvor børnene gennem abstrakt spontantegning skabte billeder af hjemmевante gå- eller cykelruter, som de selv erindrede dem. Billedhugger Sophus Ejler Jepsen bidrog gennem ugen med tegneøvelser i landskabet med fokus på de nære omgivelser — mælkebøtter i plænen, et ensomt træ på en flad mark og den synlige industri. Høje hvin fra en lastbil ved det nærtliggende svineslagteri bidrog til en malende lydkulisse! En helt ny kulisse opstod på fredagens livlige markedsdag, hvor familier kunne opleve det åbne værksted i Skibelundteltet.

▲ Billedkunstneren Ingrid Skovgaard (oldebarn af den aktuelle Niels Skovgaard) byggede workshoppen op om temaet kunst, krop og bevægelse. Her formidler hun aktiviteten omkring spontantegning.

▼ Øjebliksbilleder fra workshoppen i teltet, hvor eleverne udtrykker sig gennem kroppen.

▼ Et eksempel på en af de mange teltplakater i byrummet. Her langs hovedgaden i Brørup.

▲ Designer Laura Baruél introducerer workshoppens videre forløb. Børnene har allerede fundet pinde, som snart skal afbarkes og bemales.

▼ Eksempler på iscenesatte "stamme"-fotografier fra ugen i Sommerlystskoven. Børnene har forvandlet naturens materialer til egne kostumedesigns.

Andet stop på turnéen var Sommerlystskoven ved Rødding på et engstykke nær Raslebækken. På workshoppen introducerede designer Laura Baruél forskellige tilgange til at arbejde med naturen som materiale. Afbarkede, bemalede pinde blev byggesten i konstruktionen af både skulpturelle væsner og beklædningsdele. Laura Baruéls tanker omkring menneskets forbundethed med naturen afspejlede sig i børnenes rolige og fordybede arbejde – bl.a. ved Raslebækken i ly for solen under trækrønernes skygge. Workshoppen var flydende, udviklede sig undervejs og blev tilpasset børnenes alderstrin. Undervejs blev nedtrådte brændenælder mellem teltet og Raslebækken til en sti, som markeredes af Laura Baruéls skulpturelle og farvestrålende pinde. De blev markører i landskabet, og som Laura Baruél bemærkede, opstod dette unikke rum netop i kraft af teltets tilstedeværelse.

Efter endnu et stort arbejde med at nedtage og rejse teltet henover lørdag og søndag kunne værtsparret Cecilie Bendixen og Sophus Ejler Jepsen nu byde velkommen i Skibelundteltet på det grønne areal nær Holsted Station. Billedkunstneren Thomas Wolsing stod for ugens workshop med fokus på det oversete landskab, som området ved stationen netop kan være et eksempel på. Et landskab, der med Thomas Wolsings formulering, "Er Holsted et sted?", måske endda opfattes som et ikke-sted. "Du kigger ud af togvinduet og falder i staver – det ene landskab synes at glide over i det andet i en stadig forandring og forvandling. Tankerne glider over i hinanden... tanke og landskab bliver til ét. Og så pludselig: næste station: Holsted Station." Dette tekstuddrag af Thomas Wolsing leder til workshoppens blik for det oversete med en opfordring til at sænke farten og udforske miniuniverser. I teltet kunne eleverne opleve vandrende pinde og – blade, og de producerede selv nye landskaber til de små kryb. Naturen rykkede i den grad ind i teltet, og oplevelsen af insekterne afledte nysgerrige spørgsmål fra børnene. Ugens mange gode historier om de næsten usynlige kryb blev en slags hyldet til oversete landskaber, som vi ofte overser værdien af.

Foreløbige visioner for VORES LANDSKAB

Under turnéen blev alle interesserede gæster indbudt til Suppe & Samtale eller Pizza & Palaver hver torsdag aften. Bl.a. med Troldkærskolens køkkenafdeling som samarbejdspartner. Fællesspisningen efterfulgtes af et oplæg ved ugens tilknyttede kunstner, og disse lokale aftenarrangementer har skabt møder mellem et voksent publikum. I tillæg har der på alle eftermiddage i teltet været åbne, kreative tilbud for familier. Med opbakning fra daginstitutioner, skoler, familier og et voksent publikum har alle aldersgrupper været med til at fortolke VORES LANDSKAB. Skibelundteltet har stået som et midlertidigt pejlemærke i landskabet og har på den måde etableret nye rum, som den enkelte gæst vil lagre i hukommelsen. Når teltet til efteråret (uge 36-39) besøger nye lokale egne ved Lindknud, Jels og Gesten, er det visionen, at der bygges videre på de visuelle og mentale billeder af vores landskaber.

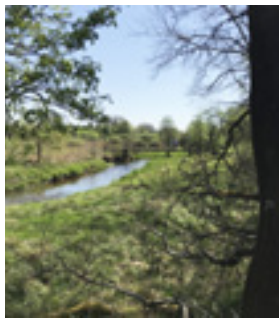
Samme udbygning sker, når den årlige Sommerbilledskole ved Vejen Billedskole i år afholdes i Skibelundteltet (uge 32). Ekstraordinært stilles teltet op ved Skibelund Krat på den plads, hvor billedhuggeren Niels Hansen Jacobsens ottekantede atelier lå fra 1914 til 1938 – inden det blev flyttet til Vejen som en del af museumsbygningen. Skibelund Krat er et historisk ladet landskab, veldokumenteret i ord og billeder. Når atelieret nu vender tilbage i symbolsk forstand, er det bl.a. med et historisk blik for øje. På et af krattets mindsten står skrevet et vers af Grundtvig: "Ren og klar skal nutid føre, fortids røst til fremtids øre". Formidlingen ved årets Sommerbilledskole vil netop rumme en historisk bevidsthed i dannelsen af nye landskabsbilleder. Der vil blive fortalt historier om kampestenene, der forvandlede til billeder, og samtidig vil børnene i år arbejde med temaet REGNBUER og andre bølger – lys, lyd, vind og vand. Med ture ud i landskabet undersøges det, hvordan bølger bliver til farver, mønstre, toner og form. ■

▲ Billedkunstner Thomas Wolsing viser en eksotisk, vandrende pind frem for børnene. Øverst holder en modig dreng en vandrende rosengren.

▼ Med pinde fundet lokalt i skoven bygges der nye landskaber til de vandrende kryb.

▲ Et kig ud over Holme ådalen ved Baldersbæk.

TOLV BUKETTER

12 måneder, 12 planteindsamlinger, 12 kunst- og naturoplevelser

Af Teresa Nielsen, museumsleder

På parkeringspladsen ved Baldersbæk mødtes lørdag den 19. maj 30-40 nysgerrige sjæle til travetur i grossererplantagen fra Holger Petersens villa ned i engen og ud langs Holmeå. Guideerne på turen var Mogens Kjær Poulsen, der fortalte om planterne, mens Teresa Nielsen talte om billedhuggeren Anders Bundgaard og hans samspil med grosserer Holger Petersen. Turen gik ad Den røde rute, der er en sløjferute på Kyst til Kyst-stien.

Mogens Kjær Poulsen fortalte: *"Maj måneds buket måtte nødvendigvis blive lysegrøn. Alt var nylig sprunget ud og mange træer, buske og urter var begyndt at blomstre."*

Hos e-blomsten i Vejen blev der bundet en buket af nogle af de mange planter, der blev fundet undervejs:

Dunet gedebled, ørnebregne, hvid anemone, majblomst, skovstjerne, liljekonval, stor fladstjerne, blåbær, agerpadderokke, martsviol, pors, gul iris, engnellikerod, skovsyre, håret frytle, markfrytle, kragefod, alm. dueurt, engkarse, engkappeleje, alm. mjøduert, pyramide læbeløs.

► Maj måneds lyse forårsbuket fra Baldersbæk er fotograferet af Steen Rasmussen.

Der var også en rig variation af buske og træer: Bøg, stilkeg, tørst, bærmispel, druehyld, slåen, birk, bævreasp, rødæl, alm. hæg, glansbladet hæg, hyld, lærk og alm. røn.

Anden buketur fandt sted søndag den 17. juni kl. 14-16. Den var en del af markeringen af *De vilde blomsters dag*, der fejredes med en travetur ved Lobelie-søen.

Baggrunden for projektet 12 buketter

Projektet er vokset af dialoger, der opsod hen over årsskiftet 2017-2018 på Vejen Kunstmuseum omkring Camilla Berners retrospektive udstilling. Hendes værker sætter fokus på vores natursyn. Hvilke planter kan vi li', hvilke er uønskede og hvorfor? Samtaler blev ført med bl.a. Danmarks Naturfredningsforenings Vejen-afdeling og Vejen-Brørup havekreds. Samarbejdsprojektet 12 BUKETTER opstod ud fra spørgsmålet som: *"Hvad vokser der omkring museet og rundt i vores omegn?"* Med skyldig hæder og tak til Camilla Berner blev vi enige om at arrangere 12 ture, hvor der sættes fokus på egnens kunstværker og de vækster, der er med til at definere vores egn. Beslægtede overvejelser er der også i Vejen Kunstmuseums formidlingsprojekt Skibelundteltet, der nu holder sommerferie, men atter drager ud for at se på VORES LANDSKAB i løbet af efteråret 2018.

Ejnar Nielsens vilde blomster

Camilla Berners udstilling etablerede også dialoger med blomsterbilleder i museets samling. Der opstod en særlig fin forbindelse til de store

▲ Mogens Kjær Poulsen fra Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling var planteguide på turen ved Baldersbæk. Toppen af billedhugger Anders Bundgaards "Treheredssten" anes over hans pegende hånd. Undervejs på turen oplevede deltagerne en af sommerhedens få længerevarende skybrud.

blomsterbuketter, som maleren Ejnar Nielsen (1872-1956) udførte i 1910'ernes Gjærn. Som for arkitekten Arne Jacobsen var planter hans store fritidspassion. Det fortælles at maleren, når han om sommeren kom fra København til sit hus i Gjærn, gik ud og samlede grøftekantsbuketterne, som han forevige i olie på lærred. Særlig populært er hans 1918-billede af buketten med smørblomster, musevikke og andre vilde planter. Mange somre har museumsassistent Anna Henriksen genskabt buketten. Det skete senest søndag den 3. juni op til åbningen af Niels Skovgaard-udstillingen. Selv om det primære mål med maleriet er en æstetisk helhed frem for et egentligt botanisk studie, kan den, der har lidt sans for planter, hurtigt spotte smørblomsterne og musevikken. Anna

Henriksen fortæller, at man forsøgsvis kan gætte sig til resten. Når de to står i blomst, kan man se, hvad han har plukket til resten af buketten. Hendes tentative artsliste lyder på:

Ranunkel, musevikke, glatbladet dueurt, vild kørvel samt aften- og dagpragtstjerne, måske også lidt agerkål yderst til højre. ■

DE FØLGENDE 4 AF 12 BUKETTURE

Søndag den 15. juli kl. 13-15 starter traveturen ved Genforeningshøjen i Foldingbro, hvor der er P-pladser i krohaven eller ved kroen. Turen starter ved Karin Lorentzens 2014-bidrag til Vejen Kunstmuseums projekt EGNSBETON. Traveturen går ad Kongeåstien.

Søndag den 19. august kl. 13-15 starter turen ved parkeringspladsen lige nord for Kongeåen på landevej 425, lige nord for Kongeåcamping. Traveturen går mod vest ad Kongeåstien. Undervejs ses Eva Steen Christensens *Månebænk* og Morten Modins trædesten. Begge er dele af Vejen Kunstmuseums projekt EGNSBETON 2014.

Søndag den 16. september kl. 13-16. Genforeningsstenen ved indkørslen til Rødding Højskole er mødested. Derefter fortælles om Jakob Appel-stenen og et par grav- og mindesten inden traveturen går ad travestien ud mod Sommerlystskoven og Raslebakken.

Søndag den 14. oktober kl. 13-16. Vi mødes ved festpladsen i Skibelund Krat, hvor der fortælles om Niels Hansen Jacobsens Modersmålet og Niels Skovgaards Magnussten inden turen går ned over bakken mod Kongeåen forbi Stampes Gård og Friheden til Kongeåstien.

▲ I Skibelundsalen på Vejen Kunstmuseum er museumsassistent Anna Henriksen fotograferet søndag den 3. juni med sit bud på en rekonstruktion af Ejnar Nielsens 1918-buket, der ses på lærredet bag hende.

NORDISK AFTEN MED ET ITALIENSK STREJF

Med Diana Panzeri Jacobsen og Riivo Sarpik

Koncert onsdag den 19. september kl. 19.30

Den dansk-italienske mezzosopran Diana Panzeri Jakobsen bliver akkompagneret af pianist Riivo Sarapik i en koncert, som består af nordiske romancer og italienske arier af bl.a. Grieg, Lange-Müller, Vivaldi og Puccini. Disse bliver i løbet af koncerten kort introduceret.

Riivo er født i Estland og er uddannet pianist fra Det Kongelige Danske Musikkonservatorium i København. Sidenhen har Riivo specialiseret sig i belcanto operastilen ved Bel Canto Institute i Firenze. Diana og Riivo har samarbejdet i mange år og afholdt koncerter flere steder i Danmark. Diana har qua sit italienske blod i årene et særligt forhold til den italienske musik. Hun holder også meget af den smukke danske sangskat, som hun med stor indlevelse formår at formidle til både det smalle og brede publikum.

Diana er ligeledes uddannet fra Det Kongelige Danske Musikkonservatorium i København med højeste karakter og videregående operastudier i London. Hun har bl.a. medvirket i en stribe kendte operaer som Carmen, Tryllefløjten, La Traviata samt Dido og Aeneas.

Diana Panzeri udtaler, at musik er et fælles udtryksmiddel, som uanset alder og sted kan gøre et uudsletteligt indtryk på os. Musik er mere end ord, og musikken begynder der, hvor ordene slutter. Musik vækker minder. Alle kender genkendelsens glæde, når man hører en melodi, som får tankerne tilbage til barndommen eller til en bestemt person. ■

INDHOLD

Nyt fra museet, side 3

Havfruer, der laver malstrøm, side 8

Hvilekunst i siddehøjde, side 11

Den Nye Høstkrønike, side 12

Sensommertur til Gottorp Slot via Flensborg, side 14

Skibelundteltet - nye rum i landskabet, side 16

Tolv buketter, side 20

Nordisk aften med et italiensk strejf, side 23

FORSIDE Niels Skovgaards "Grundtvig og Livskilden" opstillet sommeren 1932 i Vartovs indre gård, København. Foto: Pernille Klemp

K.O.T. - Kunst omkring Trolden udgives i samarbejde mellem Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn og Vejen Kunstmuseum.

Indmeldelse af nye medlemmer til Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn kan ske på Vejen Kunstmuseum, Østergade 4, 6600 Vejen, tlf. 79 96 69 40 eller på mail: pv@vejen.dk. Kontingent for par: 350 kr. Enkelt: 175 kr.

Indbetaling af medlemskontingent til Danske Bank, reg.nr.: 1551, kontonr.: 8715633851 eller MobilePay: 99705

NYHEDSMAIL Hvis du ønsker at få tilsendt museets nyhedsbrev, og endnu ikke er på vores udsendelsesliste, så send venligst din mailadresse til: pv@vejen.dk. Så modtager du nyheder om, hvad der sker på Vejen Kunstmuseum og i Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn.

REDAKTØRER

Gunna Kjelstrøm
Engparken 6, 6580 Vamdrup
tlf. 29663896
gunna.kj@gmail.com

Marie Strøm og Teresa Nielsen
Vejen Kunstmuseum
museum@vejen.dk
www.vejenkunstmuseum.dk

LAYOUT SKABELON
www.helle-jensen.dk

Medlemmer af kunstforeningen får bladet tilsendt. Bladet ligger fremme på museet og sendes til museets samarbejdspartnere.

Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn
www.vejenkunstforening.dk

Formand Anker Ulsdal
Vester Alle 84
6600 Vejen
tlf. 61713654
anker@ulsdal.dk